

Rong, 31. oktober 2016

Meland kommune
Postboks 79
5906 Frekhaug

FLYTTING AV AREAL TIL AKVAKULTURFORMÅL FRA LAKSEVIKA TIL TROLLHOLET - SAK 15/1419 – 16/19717

Vi viser til kommunens dispensasjonsvedtak i Utval for drift- og utvikling den 5. september 2016.

Fylkesmannen i Hordaland har ved brev av 17. oktober 2016 påklaget vedtaket. I klagen konkluderer Fylkesmannen i Hordaland som følger:

«Etter vurderinga vår kan vi ikkje sjå at kommunen har sannsynleggjort at fordelane ved å flytta akvakulturanlegget er klårt større enn ulempene. Vi held fast ved at konsekvensane ved å dispensera frå fastsett arealbruk i kommuneplanen i dette høvet ikkje er godt nok utgreidde. Vilråra for å gje dispensasjon er etter Fylkesmannen sitt syn ikkje til stades i denne saka, jf. pbl. §§ 19-2 andre ledd og 19- 2 tredje ledd. Omsyna bak det føremålet områder er sett av til i gjeldande arealplan vert ut frå ovanstående vurdering vesentleg sette til sides ved løyvet. Fylkesmannen klagar difor på utval for drift og utvikling i Meland kommune sitt vedtak av 05.09.16 om flytting av akvakulturanlegg frå Lakseвика til Trollholet.»

Blom Fiskeoppdrett AS kan ikke se at klagen tilfører noe nytt i saken, sammenliknet med Fylkesmannens tidligere klager og merknader, og ber kommunen om at dispensasjonsvedtaket opprettholdes. Vi ser heller ikke grunnlag for omgjøring av vedtaket i klageinstansen.

Vårt standpunkt begrunnes nærmere i det følgende.

Vi ber om å bli holdt underrettet om den videre saksgangen og tar forbehold om ytterligere merknader og kommentarer fra Blom Fiskeoppdrett AS.

Verken hensynet bak gjeldende arealplan eller hensynene i lovens formålsbestemmelse er vesentlig tilsidesatt i denne saken og fordelene ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempene etter en samlet vurdering, jf plan- og bygningsloven § 19-2, andre ledd. Vi kan ikke se at Meland kommune har unnlatt å legge påkrevd vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet, jf plan- og bygningsloven § 19-2, tredje ledd.

Blom Fiskeoppdrett AS avviser ikke at planavklaring og gjennomføring av aktuelt tiltak i utgangspunktet skal skje gjennom reguleringsplan. Det er imidlertid ikke tvilsomt at krav om reguleringsplan også kan gjøres til gjenstand for dispensasjon, eller unnlates etter kommunens skjønn, forutsatt at de hensyn som ellers tilsier utarbeidelse av reguleringsplan enten ikke gjør seg gjeldende i det konkrete tilfellet, eller er forsvarlig ivaretatt på andre måter. Foruten at dette følger av ordlyden i plan- og bygningsloven § 12-1, andre og tredje ledd og § 19-2, andre ledd, første punktum, finner vi støtte for dette synet i Sivilombudsmannens uttalelse i sak 2008/76 og i Ot prp nr 32 (2007-2008) på side 228. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i brev av 7. juni 2016 i tillegg gitt uttrykk for at det vil kunne være naturlig å benytte dispensasjon ved behov for flytting eller utvidelse av et akvakulturområde, eksempelvis som følge av utdaterte planer.

Spørsmålet om flytting av akvakulturområdet fra Laksevika har vært gjort til gjenstand for utredning som fullt ut ivaretar de hensyn som bestemmelsene om reguleringsplan skal ivareta, i tillegg har spørsmålet vært gjort til gjenstand for konsekvensutredning. Sistnevnte til sammenlikning med kravet i plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd, jf § 12-2, tredje ledd.

Dette kommer også klart til uttrykk i innstillingen som ble fulgt ved kommunens dispensasjonsvedtak:

«Dei prosessane, avklaringane, utgreiingane og vurderingane som er nødvendige for behandling av dispensasjonssøknaden må minst følgje same standard som ved utarbeiding av kommuneplanen sin arealdel, dersom arealet skulle vore lagt inn der. Etter administrasjonen sitt syn er det i denne saka gjort endå grundigare og meir konkret konsekvensutgreiing enn kva som ville vore tilfelle i kommuneplanprosessen. I tillegg er næraste naboar varsla direkte og på ein heilt annan måte enn kva som ville vore gjort i kommuneplanprosessen.»

I tillegg kommer at alle relevante myndigheter har fått anledning til å uttale seg i saken.

Fylkesmannen i Hordaland har ikke angitt på hvilken måte denne konkrete saken ville ha blitt behandlet på en mer åpen og inkluderende måte i en planprosess. Det er altså ikke holdepunkter for å hevde at hensynene til et krav om reguleringsplan er vesentlig tilsidesatt eller ikke hensyntatt på en forsvarlig måte ved kommunens vurdering. Vi kan da heller ikke se at hensynet bak arealformålet er vesentlig tilsidesatt. Det bemerkes i denne sammenheng at bestemmelsene i kommuneplanen ikke er entydige og at det allerede i dag er avsatt areal til akvakulturformål innenfor det arealet som er avsatt til hovedformålet. Kommuneplanen har heller ikke til hensikt å fastsette at akvakultur skal være utelukket innenfor det arealet som er avsatt til hovedformålet, selv om arealbruk til akvakultur skulle følge av senere reguleringsplan. Sistnevnte fremkommer forutsetningsvis av at dagens arealformål ikke er til hinder for nødvendig fortøyning av anlegg for akvakultur.

Vi kan heller ikke se at det er holdepunkter for at Meland kommune har hatt en dispensasjonspraksis i relasjon til gjeldende kommuneplan som undergraver kommuneplanen som styringsverktøy for arealdisponeringen i kommunen.

Meland kommune har lagt påkrevd vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet, jf plan- og bygningsloven § 19-2, tredje ledd, og foretatt en forsvarlig, samlet vurdering av fordeler og ulemper. Både saksgrunnlaget og kommunens vurdering har vært tilstrekkelig utfyllende til at det kan konkluderes med at fordelene er klart større enn ulempene.

Fylkesmannens innvendinger til kommunens beslutningsgrunnlag gjelder i stor utstrekning forhold som kommunen ikke har forutsetninger for å kunne vurdere, samt forhold som sektormyndighetene skal vurdere i forbindelse med behandling av søknad om akvakulturtillatelse.

Klagen bygger med andre ord på at kommunen, til tross for sektormyndighetens senere og svært kompetente behandling av akvakulturtillatelsen, både skal foreta en uttømmende vurdering av alle miljøkonsekvenser i tilknytning til arealspørsmålet og at det skal stilles strengere krav til kommunens vurderingen enn til den vurdering som etter praksis foretas av sektormyndigheten.

Hva gjelder forholdet til sektormyndighetene har Kommunal- og moderniseringsdepartementet ved flere anledninger presisert at en uttømmende vurdering ikke er påkrevd. Presiseringen kommer til uttrykk både i ovennevnte brev av 7. juni 2016 og i departementets vedtak av 9. august 2016 angående nye områder for akvakultur ved Skårliodden og Durmålsvika i Lenvik kommune (mine understrekninger):

«Når det gjelder akvakulturlokaliteter, vil det også bli gjort mer detaljerte vurderinger av miljøvirkningene ved behandling av lokalitetssøknader etter akvakulturloven, som utfyller vurderingene i kommuneplanen. Det er derfor ikke nødvendig at alle miljøforhold er avklart i detalj i kommuneplanen.»

«Tillatelsene etter akvakulturloven vil avklare nærmere hvilke krav som skal stilles til virksomheten av hensyn til sårbart naturmangfold knyttet til villlevende anadrom laksefisk [...]»

Det er et forvaltningsrettslig prinsipp at fylkesmennene skal følge de føringer som gis av departementet. Prinsippet kom blant annet direkte til uttrykk T-6/96 om overføring av myndighet etter plan- og bygningsloven til fylkesmannen:

«For å oppnå en korrekt og enhetlig praksis på området, vil det være av avgjørende betydning at fylkesmennene som grunnlag for sine avgjørelser tar hensyn til de føringer som er gitt fra departementet i form av rundskriv, rikspolitiske retningslinjer (RPR) og veiledere etc. [...]»

Vi kan etter derfor ikke se at Fylkesmannen i Hordaland kan høres med at Meland kommune er forpliktet til å vurdere alle miljøkonsekvenser uttømmende, i tilknytning til arealspørsmålet. Vi viser også til at kommunens dispensasjonsvedtak er gitt på det *vilkår* at det oppnås tillatelse etter akvakulturloven.

Enkelthetene i Fylkesmannens innvendinger er forhold som Fylkesmannen, i henhold til egen praksis, altså skal vurdere i forbindelse med behandlingen av søknad om akvakulturtillatelse. Til illustrasjon viser vi til utslippstillatelsen av 1. oktober 2015, som ble gitt til Blom Fiskeoppdrett AS på lokaliteten Kjeppvikholmen – en lokalitet som også befinner seg i Herdlefjorden, like nord for Trollholet og Laksevika.

Til sammenlikning med utslippstillatelsen er de utredninger som er foretatt i forbindelse med dispensasjonssaken minst like omfattende. Når det i klagen gjøres gjeldende at utredningene likevel ikke er grundige nok, må Fylkesmannen mene at det skal stilles strengere krav til kommunens utredning i forbindelse med arealspørsmålet, enn til Fylkesmannens utredning av de samme spørsmålene ved behandlingen av akvakulturtillatelse, hvilket ikke kan være riktig.

Vi er ikke uenige i at naturmangfoldloven § 10 legger opp til at det skal foretas en helhetlig vurdering hvor andre eksisterende inngrep i det aktuelle økosystemet skal tas i betraktning. Det kan imidlertid ikke være tvilsomt at det av mange grunner er sektormyndighetene som best kan ivareta dette ved behandlingen av akvakulturtillatelsen. I motsetning til ved landbasert arealforvaltning vil prinsippet ved arealforvaltning i sjø medføre at kommuner også må ta inn i vurderingen betydningen av eksisterende tiltak i andre kommuner. Sektormyndigheten vil åpenbart ha bedre forutsetninger for å vurdere fjordsystemet under ett og forholdet til samlet belastning av akvakulturvirksomhet. Når det

eksisterer en regional sektormyndighet som skal ta stilling til om tillatelse til akvakulturvirksomhet skal gis, er det vanskelig å se både hvorfor og hvordan kommunen skal vurdere alle slike spørsmål uttømmende.

Fylkesmannens synspunkt om at «*samla miljøkonsekvensar ikkje kan utsetjas til prosessen knytt til særlovshandsaminga*» blir etter dette stående som et aksiom, som verken har støtte hos Kommunal- og moderniseringsdepartementet eller i prinsippet som kommer til uttrykk i naturmangfoldloven § 10.

Det vises også til dispensasjonsvedtaket er gitt på vilkår om akvakulturtillatelse og at kommunen har rett til å uttale seg ved behandlingen av søknaden om slik tillatelse.

I alle tilfeller er det uklart hva Fylkesmannen konkret sikter til når det i klagen hevdes at vesentlig og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag knyttet til naturmangfold og utslipp ikke er tatt med i vurderingene. Fylkesmannen har heller ikke begrunnet hvorfor man mener at kommunen i dispensasjonssaken må vurdere «*fjordssystemet under eitt*», mens Fylkesmannen i nevnte utslippstillatelse for Kjeppvikholmen forholdt seg til *Herdlefjorden*. Videre er det ikke konkretisert hvilke opplysninger fra Vann-nett som burde ha vært omfattet av utredningen og hvorfor slike eventuelle opplysninger ikke vil bli gjort til gjenstand for vurdering i forbindelse med behandlingen av søknad om akvakulturtillatelse.

Vi kan heller ikke se at klagen tar hensyn til at akvakulturvirksomhet i Laksevika vil opphøre ved en flytting til Trollholet og at flytting i utgangspunktet er basert på uendret biomasse. Vi kan heller ikke se at Fylkesmannen tar tilstrekkelig hensyn til de fordeler for fiskehelse og rømningsrisiko et oppgradert anlegg vil innebære.

I den samlede vurderingen er det også grunn til å vektlegge at det er et sterkt forankret ønske i kommunen om akvakulturvirksomhet i Herdlefjorden, jf dagens planfestede akvakulturområde i Laksevika. Forsvarets entré i området har ikke endret dette ønsket, men konsekvensen er at så lenge Forsvaret opprettholder sine standpunkter må akvakulturområdet flyttes for at kommunens politisk forankrede ønske om akvakulturvirksomhet i Herdlefjorden skal kunne gjennomføres. Saken står slik sett i en annen stilling enn dersom det var tale om etablering av ytterligere akvakulturvirksomhet.

Fylkesmannen i Hordaland har i klagen gjort gjeldende at Forsvarets forbudsområde omkring Laksevika er uten interesse for dispensasjonsspørsmålet. Begrunnelsen for dette kommer til uttrykk i klagen på følgende måte:

«Sjølv om oppdrettsanlegget ikkje hadde vore i konflikt med Forsvaret sine interesser og ønskje å utvide i Laksevika, hadde det vore naudsynt med dispensasjon fra KPA.»

Når det vitterlig er en konflikt med forsvarets interesser og det er søkt dispensasjon, fremstår denne begrunnelsen som noe spesiell. Forholdet til forsvarets forbudsområde har åpenbart direkte betydning for dispensasjonssaken i to vesentlige relasjoner.

For det første er behovet for flytting fra Laksevika utelukkende utløst av Forsvarets forbudsområde og en rettsoppfatning hos Forsvaret om at eksistensen av vår virksomhet i Laksevika er lovstridig og straffbar under henvisning til den tidligere lov om forsvarshemmeligheter og dagens lov om forebyggende sikkerhetstjeneste.

Som kjent kom dette klart til uttrykk da Blom Fiskeoppdrett AS fikk dispensasjon fra kommunen til utvidelse av akvakulturområdet i Laksevika i 2014 – et vedtak som senere ble omgjort etter klage fra Forsvarsbygg med uttalelse om at aktiviteten til Blom Fiskeoppdrett AS ville kunne straffeforfølges.

Dette synspunktet er senere opprettholdt av Forsvarsdepartementet i brev av 29. oktober 2015, hvor det fremgår at også «*Bloms tilstedeværelse og aktivitet slik den er i dag*» er i strid med forbudssonen.

Dispensasjonsvedtaket må med andre ord sees i den kontekst at alternativet til å dispensere vil være at kommunen mister et akvakulturområde som *er* etablert i kommuneplanen, uten at *bortfallet* har vært undergitt samme behandling. For Blom Fiskeoppdrett AS blir konsekvensen tilsvarende.

I relasjon til spørsmålet om *utvidelse* bemerkes igjen at Fylkesmannen i Hordaland ikke synes å skille mellom utvidelse av akvakulturområdet og økning av biomasse. Dispensasjonsvedtaket medfører at arealet utvides sammenliknet med arealet i Laksevika. Det fremgår imidlertid også at man i utgangspunktet tar sikte på at biomassen forblir uendret. I alle tilfeller er biomassespørsmålet et forhold som sektormyndighetene skal vurdere og ta stilling til ved behandlingen av akvakulturtillatelsen. Igjen vises til presiseringene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og til at akvakulturtillatelse er gjort til et *vilkår* i dispensasjonsvedtaket.

For det andre kan det ikke være tvilsomt at ovennevnte omstendigheter medfører at eventuelle presedensvirkninger av å opprettholde dispensasjonsvedtaket langt på vei elimineres. Vi går ut fra at de øvrige saker Fylkesmannen viser til om flytting og utvidelse av oppdrettsanlegg ikke er parallelle hva gjelder årsaken til behovet for flytting. I motsatt fall er det med stor interesse vi imøteser innsyn i og utfyllende opplysninger om disse sakene.

Når det for øvrig gjelder forsvarets forbudsområde i Herdlefjorden er det nærliggende å anta at verken konflikten med Forsvaret eller nærværende dispensasjonssak overhode ville ha materialisert seg dersom myndighetene hadde vært like fokusert på plan som arena for arealdisponering i sjø da forslaget om etablering av forbudsområdet ble sendt på høring i 2010, som i denne saken.

Realiteten er at Forsvaret har skaffet seg et eksklusivt *test- og øvingsområde* som omfatter brorparten av Herdlefjorden, uten at dette har vært gjenstand for noen form for forutgående behandling eller konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven. Forsvaret har i tillegg nylig fremmet forslag om utvidelse av forbudsområdet og skjerpning av reglene for adkomst som har til formål å ytterligere forsterke de forhold som er fremholdt ovenfor.

Vi har etter dette vanskelig for å se annet enn at forholdet til Forsvaret har betydning i saken, herunder i relasjon til spørsmålet om presedensvirkninger.

Det er etter dette ikke grunnlag for omgjøring av kommunens vedtak, verken av kommunen selv eller av klageinstansen.

Klageinstansen vil for sin del være pliktig å vektlegge hensynet til det kommunale selvstyret, jf forvaltningsloven § 34 andre ledd, siste punktum. Om klageinstansens forhold til hensynet til det kommunal selvstyret heter det i Ot prp nr 51 (1995-1996) (vår understrekning):

«I praksis vil dette innebære en viss terskel for klageinstansen i forhold til å endre kommunale eller fylkeskommunale vedtak på grunnlag av overprøving av det frie skjønnnet.»

Klageinstansen må derfor ved prøving av interesseavveiningen være tilbakeholden med å overprøve kommunens avveininger, som i vår sak både er saklige og lokalpolitisk forankret (jf, innstillingen som ble fulgt ved kommunens dispensasjonsvedtak):

«Kommunen har, gjennom behandlinga av kommuneplanen – samfunnsdelen og arealdelen – vedtatt at næringsutvikling er eit stort satsingsområde i Meland. Derfor er det også sett av areal for akvakultur i kommuneplanen sin arealdel.

Oppdrettsanlegget er lovlig etablert i dag og har vore i drift sidan 1995. Ei oppgradering og modernisering til dagens krav og standard må vere positivt. Når dette ikkje lar seg gjere der anlegget ligg i dag, må ein lete etter anna lokalisering. Blom Fiskeoppdrett har gjort eit omfattande arbeid med å finne eigna lokalitet, og det er gjort ei fagleg god konsekvensutgreiing som konkluderer med at det ikkje er avdekka vesentlege negative konsekvenser for miljø og samfunn. Det er skaffa fram dokumentasjon på eit overordna nivå, og det er vurdert om tiltaket medfører ei god utvikling for kommunen.

Det vil vere av stor samfunnsinteresse å få flytta anlegget slik at ein unngår interessekonflikt med Forsvaret, og slik at fiskeoppdrettsanlegget kan oppgraderast.»

[...]

«Gjennom dispensasjonsprosessen har denne ska fått eit mykje meir konkret og omfattande fokus enn kva ein standard kommuneplanprosess legg opp til. Den er også varsla og kunngjort særskilt, ikkje som ein del av ein større kommuneplan. Verken kommuneplanprosess eller reguleringsplanprosess vil gjere saka meir opplyst enn den er no.»

Når man da sammenholder premissene som danner grunnlaget for kommunens dispensasjonsvedtak med *vilkåret* om akvakulturtillatelse og sektormyndighetens fag- og konsesjonskompetanse, kan vi ikke se at klageinstansen har grunnlag for å ta klagen fra Fylkesmannen i Hordaland til følge.

Dersom Meland kommune ikke tar klagen fra Fylkesmannen i Hordaland til følge, skal saken sendes til Fylkesmannen i Hordaland som deretter anmoder Kommunal- og moderniseringsdepartementet om å oppnevne settefylkesmann for behandling av klagesaken, hvilket følger av habilitetsreglene i forvaltningsloven.

Fylkesmannen i Hordaland fremhever i klagen at Fylkesmannen allerede har full «*støtte frå setjefylkesmannen i Sogn og Fjordane, der vi har fått medhold i liknande klager på liknande tiltak*».

Utsagnet kan indikere at de to fylkesmannsembetene kan ha en felles forutgående oppfatning om saken. Det er i så fall grunn til å stille spørsmål ved om habiliteten til Fylkesmannen i Sogn- og Fjordane som potensiell settefylkesmann. For å unngå en slik diskusjon vil vi derfor anmode departementet om at enten Fylkesmannen i Nordland eller Fylkesmannen i Sør-Trøndelag oppnevnes som settefylkesmann i klagesaken.

Med vennlig hilsen

Blom Fiskeoppdrett AS

Øyvind Blom

Daglig leder

Vedlegg:

Kopi av Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 7. juni 2016

Kopi av vedtak fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 9. august 2016

Kopi av utslippstillatelse fra Fylkesmannen i Hordaland av 1. oktober 2015

Kopi til:

Fylkesmannen i Hordaland

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Salmon Group AS
Øyvind Kråkås

Deres ref

Vår ref

Dato

16/1329-5

07.06.2016

Klage - dispensasjonspolitikk og næringsutvikling

Departementet viser til brev av 11. mars 2016 fra Salmon Group AS der det tas opp flere forhold knyttet til Fylkesmannen i Hordalands håndtering av oppdrettssaker i fylket. Dette gjelder særlig informasjon på nettsiden om at det bør legges vekt på en mer planstyrt forvaltning av lokalisering av områder for oppdrett og at dispensasjoner for flytting og vesentlig utvidelser bør unngås.

Departementet har bedt Fylkesmannen i Hordaland om å kommentere forholdene Salmon Group tar opp i brevet. Departementet har også hatt et møte med fylkesmannen om saken. Fylkesmannen redegjør i sitt svar av 29. april 2016 for at de for tiden mottar på høring mange søknader om flytting og utvidelser av akvakulturlokaliteter. Fylkesmannen har også registrert at rundt halvparten av sakene de får til behandling etter forurensningsloven gjelder lokaliteter som har fått dispensasjon fra kommuneplanen. Fylkesmannen har derfor oppfordret kommunene, både av hensyn til bærekraftig vekst i akvakulturnæringen og en planbasert styring av arealbruken, til å ha sterkere fokus på planlegging av sjøarealene i kommuneplanen. Fylkesmannen har også anmodet kommunene om å vurdere sjøarealene i de kommunale planstrategiene, der kommunene avklarer kommende års planlegging. Flere steder vil også regionale planer gi føringer for sjøområdene.

Fylkesmannen har signalisert at de vil bruke skjønnsmidler til kommunale og interkommunale planprosesser for sjøområdene for å få oppdaterte planer. Fylkesmannen skriver videre at det er viktig at oppdrettsnæringen i størst mulig grad spiller inn arealbehovene sine i ordinære planprosesser, i stedet for å fremme dem som dispensasjonssøknader. Fylkesmannen kan ikke se at oppfordringene om en mer planstyrt utvikling er et politisk innspill. Fylkesmannen

Postadresse
Postboks 8112 Dep
NO-0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 44
<http://www.kmd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Planavdelingen

Saksbehandler
Kristin Nordli
22245951

understreker at de uttaler seg til alle dispensasjonssaker og foretar en konkret vurdering av alle klagesaker.

Departementet viser til at det er bred aksept for at arealbruken i sjøområdene bør avklares i kommuneplanens arealdel. Det framgår av Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging at regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene sikrer nok areal til fiskeri- og havbruksnæringen i kystzoneplanleggingen og veier dette opp mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Arealbehovet bør også ses i et overordnet perspektiv, regionalt og/eller interkommunalt.

Dispensasjoner innebærer et unntak som ikke gir noen langsiktig arealavklaring. Det er etterspurt en mer forutsigbar utvikling der arealbruken ses i en større sammenheng gjennom kommunale planer. Det er derfor viktig at kommunene prioriterer oppdatering av planer for sjøområdene. Samtidig ser vi at mange kommuner har utdaterte planer for sjøområdene. I slike tilfeller kan det være nødvendig å bruke dispensasjoner til for eksempel flytting eller utvidelse av et område avsatt til akvakultur i kommuneplanen, for eksempel der det er behov for mer areal til fortøyningene. Samtidig kan dette komme i konflikt med andre viktige hensyn. Det er derfor viktig at saken er godt nok opplyst, og at søknaden om dispensasjon sendes på høring til de som berøres av tiltaket.

Departementet mener at kommuneplanen er det beste verktøyet til å avklare overordnede arealinteresser som hensyn til fiske, ferdsel, natur og friluftsliv. Planprosessene sikrer også en bredere medvirkning. I særskilte tilfelle, der det er behov for en detaljert vurdering eller der tiltaket innebærer betydelige bygge- og anleggstiltak både i sjø og på land, bør også bruk av reguleringsplan vurderes.

De store ambisjonene for vekst i akvakulturnæringen vil kreve avsetning av betydelig areal i kommuneplanene. Departementet har tillit til at fylkesmannen bidrar til å legge til rette for bærekraftig vekst og utvikling av oppdrettsnæringen og bidrar til et godt samarbeid mellom næringen, kommunene, fylkeskommunen og andre regionale statlige myndigheter. Departementet støtter fylkesmannen i at det er behov for en mer planstyrt utvikling. Departementet utarbeider derfor en egen veileder om planlegging i sjøområdene, der avklaring av områder for akvakultur inngår som en sentral del. Departementet er opptatt av at målene om å sikre tilstrekkelig areal til fiskeri- og havbruksnæringen sikres i arealplanleggingen, samtidig som dette avveies mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. For å oppnå dette er det viktig med et godt samarbeid mellom planmyndighet, sektormyndigheter og næringen. Når det gjelder akvakulturlokaliteter, vil det også bli gjort mer detaljerte vurderinger av miljøvirkningene ved behandling av lokalitetssøknader etter

akvakulturloven, som utfyller vurderingene i kommuneplanen. Det er derfor ikke nødvendig at alle miljøforhold er avklart i detalj i kommuneplanen.

Med hilsen

Bjørn Casper Horgen (e.f.)
avdelingsdirektor

Kristin Nordli
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi:
Nærings- og fiskeridepartementet
Klima- og miljødepartementet
Fylkesmannen i Hordaland
Klima- og miljødepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Fylkesmannen i Troms
Postboks 6105
9291 TROMSØ

Deres ref	Vår ref	Dato
	16/1369 12	09.08.2016

Innsigelse til kommunedelplanen for kystsonen i Lenvik kommune

Det vises til oversendelse fra Fylkesmannen i Troms datert 14. mars 2016 av innsigelse til kommunedelplan for kystsonen for Lenvik kommune. Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal i medhold av plan- og bygningsloven § 11-16 ta stilling til innsigelsen fra Fylkesmannen i Troms til to nye områder for akvakultur.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet godkjenner nye områder for akvakultur ved Skårliodden og Durmålsvika i Lenvik kommune. Departementet har vektlagt at videre drift ved Skårliodden og Durmålsvika vil sikre en positiv utvikling av akvakulturnæringen i Lenvik og sjomatreionen Senja.

Tillatelsene etter akvakulturloven vil avklare nærmere hvilke krav som skal stilles til virksomheten av hensyn til sårbart naturmangfold knyttet til villevende anadrom laksefisk av nasjonal verdi ved Gisundet og Malangen.

Bakgrunn

Kystsoneplanen for Lenvik kommune er resultatet av et interkommunalt plansamarbeid mellom 13 kommuner i Troms. Departementet har mottatt fire gjenstående innsigelser som berører forslag til nye områder for akvakultur i Tranøy kommune og Lenvik kommune fra Fylkesmannen i Troms. Selv om saken er sendt som en felles oversendelse, sendes departementets avgjørelse i form av ett brev for hver av kommunene.

Innsigelsene fra fylkesmannen til lokalitetene i Lenvik kommune; 1931- A08 Skårliodden og 1931-A09 Durmålsvika er begrunnet med hensyn til samlet belastning på ville bestander av anadrom laksefisk, både villaks, sjørøye og sjøørret. Fylkesmannen viser til at det er fare for alvorlig irreversibel skade på nasjonalt viktig naturmangfold dersom det gjennom planen

Postadresse: Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 59 Telefon: 22 24 90 90 Telefaks: 22 24 27 40
Org. nr.: 972 417 858

tilrettelegges for tradisjonell permanent drift på de foreslåtte lokalitetene. Dette omfatter både påvirkning av lakselus og genetisk innblanding fra rømt oppdrettsfisk. Fylkesmannen mener at kunnskap om genetisk påvirkning fra rømt oppdrettslaks i Målselv, som har kommet til etter meklingen, styrker det faglige grunnlaget for innsigelsen.

Lenvik kommunestyre godkjente kommunedelplanen for kystsonen 10. september 2015 og opprettholdt forslaget om å bruke Skårliodden og Durmålsvika til akvakulturformål. Kommunen viser til ambisjonene om å gjøre Senjaregionen til en sentral sjømatregion både innen fiskeri og oppdrett. Kommunen mener at det er tatt tilstrekkelige miljø- og samfunnsmessige hensyn i vurderingen av akvakultur ved Skårliodden og Durmålsvika. Områdene er godt egnet til formålet og fordelene ved å ta områdene i bruk er større enn ulempene. Kommunen mener at den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for er akseptabel, og at kontrollen som anleggene er underlagt vedrørende lakselus og rømming er tilstrekkelig for å unngå skade.

Mekling for kommunedelplanen i Lenvik ble avholdt den 7. desember 2015, men førte ikke fram for Skårliodden og Durmålsvika.

Troms fylkeskommune anbefaler i brev av 7. mars 2016 at Kommunal- og moderniseringsdepartementet så langt det er mulig finner løsninger som er i samsvar med kommunens forslag. Å ta innsigelsene til følge vil ikke bare bidra til å svekke helheten i det regionale perspektivet, men også medføre en betydelig reduksjon av havbruksnæringens vekstmuligheter de nærmeste årene. Kystsoneplanene for Tranøy og Lenvik er utarbeidet i et interkommunalt samarbeid der 13 kommuner har deltatt i en helhetlig og samordnet planlegging av sjøområdene. Det betyr at forslagene til nye områder for akvakultur og avveiningen av ulike interesser er vurdert i et regionalt perspektiv. Det gjelder både forholdet til fiskeri, villaks og Forsvaret. Fylkeskommunen anbefaler derfor at de gjenværende innsigelsene vurderes i dette perspektivet.

Målselv kommune ønsker ikke økt oppdrett ved Skårliodden og Durmålsvika av hensyn til laksen i det nasjonale laksevassdraget Målselva. Denne stammen er i dårlig forfatning blant annet pga. genetisk påvirkning av rømt oppdrettslaks.

Fylkesmannen i Troms viser i sin oversendelse til at det er fare for alvorlig irreversibel skade på nasjonalt viktig naturmangfold dersom det tilrettelegges for tradisjonell permanent drift på de foreslåtte lokalitetene ved Skårliodden og Durmålsvika. Fylkesmannen anbefaler at lokalitetene enten tas ut av planen, eller at det gjennom planbestemmelsene stilles vilkår som i tilstrekkelig grad forebygger risikoen for genetisk innkryssing og lakselusangrep. Et egnet avbøtende tiltak kan være å stille krav om lukket merdteknologi/anlegg. Skal man oppnå regjeringens mål om vekst i næringen innenfor rammene av hva som er forsvarlig av hensyn til miljøet, vil forvaltningsvedtak som stimulerer til bruk av ny og mer miljøforsvarlig teknologi være et nødvendig spor.

Møte i saken ble gjennomført 20. april 2016 med deltagere fra Tranøy kommune, Lenvik kommune, Fylkesmannen i Troms, Troms fylkeskommunen, Forsvarsdepartementet,

Forsvarsbygg, Samferdselsdepartementet, Kystverket, Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet, Fiskeridirektoratet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Klima- og miljødepartementet (KLD) viser i sin uttalelse av 1. juni 2016 til at Troms i dag er blant fylkene med høyest oppdrettsproduksjon. I lys av den forventede produksjonsveksten i årene som kommer, er det derfor spesielt viktig å legge til rette for at veksten skjer på lokaliteter som ikke øker belastningen på viktige ville bestander av anadrom laksefisk i regionen. Dette gjelder både hensynet til atlantisk laks, sjøørret og sjørøye.

Kystplanen for Midt- og Sør-Troms legger opp til en økning i antall lokaliteter for akvakultur fra 62 til 82 lokaliteter i planperioden, dvs. en økning på 20 lokaliteter fordelt på de 13 kommunene. Den samlede belastningen av oppdrettsaktiviteten i regionen vurderes å være stor, jf. naturmangfoldloven §10.

Akvakulturområdene Skårloddene og Durmålsvika ligger i vandringsruten for flere viktige bestander av anadrom laksefisk. Lokaliseringen vil utgjøre en betydelig tilleggsbelastning på bestander som fra før er sterkt påvirket av oppdrettsvirksomhet. Økt påvirkning fra de to lokalitetene som følge av genetisk innkryssing og lakselus innebærer en betydelig risiko for irreversibel skade på nasjonalt viktig naturmangfold. Samtidig knyttes det betydelig usikkerhet til effekten økt produksjon av oppdrettslaks har på ville anadrome laksebestander i regionen. Fore-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven §9, må derfor tillegges stor vekt i saken. KLD understreker at ny kunnskap i 2016 styrker det faglige grunnlaget for innsigelsen. Det vises til rapporter fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning og Havforskningsinstituttet om innslag av rømt oppdrettslaks i flere elver. Det vises blant annet til at de to oppdrettslokalitetene ligger i vandringsruten for villaks som gyter i det nasjonale laksevassdraget Målselv. Dette er en nasjonalt viktig laksebestand som allerede er sterkt genetisk påvirket av rømt oppdrettslaks.

KLD tilrår på bakgrunn av dette at innsigelsene fra Fylkesmannen i Troms til oppdrettslokalitetene Skårloddene og Durmålsvika tas til følge. Dersom innsigelsene likevel ikke tas til følge, understreker KLD viktigheten av at hensynet til naturmangfold ivaretas ved behandling av saken etter akvakulturloven.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) viser i sin uttalelse av 3. juni 2016 til at kommunedelplanen først og fremst handler om avklaringer av arealdisponeringen i kystsonen. Miljøkonsekvensene av akvakultur behandles grundig i arbeidet med lokalitetsgodkjenninger etter akvakulturloven. Her er alle relevante myndigheter involvert, og tildelingene vurderes ut fra planlagt drift, biomasse og antatt risiko for naturmiljøet. I tildelingen kan det stilles vilkår slik at miljøbelastningen blir minst mulig. Alle mulige og potensielle påvirkninger på det omkringliggende naturmiljø fra eventuell fremtidig akvakulturdrift behøver derfor ikke være avklart i forbindelse med arealavsetningen til lokaliteter i kommuneplanene. Kommuneplanene skal stå seg over flere år, og det er svært sannsynlig at det vil skje en teknologiutvikling i næringen som endrer premissene for de vurderingene som gjøres av fylkesmannen i dag. NFD mener at kommuneplanene ikke er et spesielt egnet verktøy for å regulere miljøpåvirkningen

fra akvakultur, særlig når områdene for øvrig, utfra konsekvensutredninger og erfaring med etablert drift, er vurdert som godt egnet til slik virksomhet.

Etter NFDs syn blir det derfor uriktig å benytte innsigelsesinstituttet til å hindre akvakulturerableringer av hensyn til villaks i disse tilfellene som ligger utenfor beskyttelsesområdet fastsatt av Stortinget. Dersom innsigelsene tas til følge, vil det etter NFDs syn ikke være i tråd med det beskyttelsesregimet som Stortinget har fastsatt for anadrom laksefisk, og et slikt vedtak vil dessuten kunne ha stor presedensvirkning for øvrige områder langs kysten. Konsekvensutredningene konkluderer med at anleggene er miljømessig forsvarlige, og at nytteverdien for kommune og næring langt overstiger ulempene. Videre peker NFD på at Stortinget ikke har gitt områdene noen spesiell beskyttelse på grunn av lakseførende vassdrag i nærheten. NFD er derfor uenig i fylkesmannens bruk av både føre var-prinsippet og innsigelsesinstituttet i denne sammenheng. NFD ber om at innsigelsene settes til side og at lokalitetene Skårliodden og Dumålsvika opprettholdes.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets vurderinger

Departementet viser til at det er bred aksept for at arealbruken i sjøområdene bør avklares i kommuneplanens arealdel. Det framgår av Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging at regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene sikrer nok areal til fiskeri- og havbruksnæringen i sin planlegging og gjør avveininger opp mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Arealbehovet bør også sees i et overordnet perspektiv, regionalt og/eller interkommunalt.

Det er etterspurt en mer forutsigbar utvikling der arealbruken sees i en større sammenheng gjennom kommunale planer. Det er derfor viktig at kommunene prioriterer oppdatering av planer for sjøområdene. Kommuneplanen er et godt verktøy for å avklare og avveie overordnede arealinteresser som hensyn til fiske, ferdsel, natur og friluftsliv. Planprosessene sikrer også en bredere medvirkning. I særskilte tilfelle, der det er behov for en mer detaljert vurdering eller der tiltaket innebærer betydelige bygge- og anleggstiltak både i sjø og på land, bør også bruk av reguleringsplan vurderes.

De store ambisjonene for vekst i akvakulturnæringen vil kreve avsetning av betydelig areal i kommuneplanene. Kystsoneplanene i Troms er resultatet av et interkommunalt plansamarbeid mellom de 13 kommunene Berg, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Lenvik, Salangen, Skånland, Sørreisa, Torsken og Tranøy. Arbeidet startet med prosjektet «Kystplan Troms» i regi av Troms fylkeskommune, og hensikten har vært å få til et felles løft for kystsoneplanleggingen i fylket. Et interkommunalt plansamarbeid er et samarbeid mellom flere kommuner om arealplanleggingen på tvers av kommunegrensene. Hvert enkelt kommunestyre treffer planvedtak for sitt område.

Etter departementets vurdering er Kystplan Troms et godt eksempel på hvordan kommunene kan samarbeide om en plan og løse felles planutfordringer innenfor et område som krever høy kompetanse og god plankapasitet. De gjenstående innsigelsene er knyttet til reelle arealkonflikter som ikke har latt seg løse lokalt.

Forslag til nye områder for akvakultur ved A08 Skårliodden og A09 Dumålsvika

Innsigelsene i Lenvik knytter seg til to områder som foreslås avsatt til hovedformålet «*Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone*», med underformålet «*akvakultur*», jf. plan- og bygningsloven § 11-7 nr. 6. For å ta områdene i bruk til akvakultur kreves ikke bare hjemmel i plan, men også tillatelse etter akvakulturloven. Ifølge planbestemmelsene kan det på disse lokalitetene drives oppdrett med alle arter.

Kystplan Midt- og Sør Troms omfatter i alt 105 eksisterende og nye akvakulturlokaliteter. I Lenvik kommune er det foreslått tre nye områder, ved Skårliodden, Dumålsvika og Øyfyorden- Ytre. Både ved Skårliodden og ved Dumålsvika er det etablert akvakulturanlegg på dispensasjon, i påvente av en avklaring i forbindelse med kystsoneplanen. Det er i tillegg sju eksisterende anlegg i kommunen, som er foreslått utvidet i areal. Lenvik kommune viser til at det er behov for alle de tre nye lokalitetene for å sikre arbeidsplasser og legge til rette for en produksjonsøkning i regionen.

Skårliodden og Dumålsvika omfattes av fylkesmannens innsigelse begrunnet i fare for alvorlig irreversibel skade på nasjonalt viktig naturmangfold. Det er særlig pekt på hensynet til villlevende anadrom laksefisk, og innsigelsen er begrunnet både i hensyn til atlantisk laks, sjørørret og sjørøye. Fylkesmannen påpeker at samlet belastning i fjordområdet er for stort. Det er fare for irreversibel skade på det genetiske mangfoldet som følge av rømt oppdrettsfisk, og skade på villfisken som følge av lakselus. Fylkesmannen har anbefalt at innsigelsen tas til følge hvis ikke miljøvirkningene kan reduseres ved bruk av ny teknologi.

Klima- og miljødepartementet viser til at lokaliseringen vil utgjøre en betydelig tilleggsbelastning på nasjonalt og regionalt viktige bestander av anadrom laksefisk, som fra før er sterkt påvirket av oppdrettsvirksomhet. Det er betydelig usikkerhet knyttet til hvilken effekt økt produksjon av oppdrettslaks har på ville anadrome laksebestander i regionen. Det er fare for irreversibel skade på naturmangfold av nasjonal verdi. Ny kunnskap styrker det faglige grunnlaget for å tilrå at innsigelsen tas til følge. Førre-var- prinsippet i naturmangfoldloven må derfor tillegges stor vekt i saken slik at områdene ikke godkjennes nå.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vurderer at innsigelsen er godt faglig begrunnet og at det er relevant å vurdere hensynet til samlet belastning på villfisken i plansaken. Det vises til at naturmangfoldloven krever at vedtak i saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. I arbeidet med kystsoneplanene i Troms er det lagt betydelig vekt på å komme fram til nye gode oppdrettslokaliteter, der også hensyn til villlevende anadrom laksefisk er vektlagt. Dersom konkrete miljøforhold tilsier at områdene ikke bør godkjennes, eller at det bør stilles bestemte krav til bruken av områdene, skal dette inngå i vurderingene og vedtak i saken etter plan- og bygningsloven. Nærings- og fiskeridepartementet framhever at hensynet til smittepress og rømning skal ivaretas ved behandling av saken etter akvakulturloven. Kommunal- og moderniseringsdepartementet slutter seg til at de konkrete kravene til teknisk løsning skal gis i forbindelse med konsesjonsbehandlingen, men understreker at kjent kunnskap om miljømessig virkning og hensyn til naturmangfold også skal inngå i planavklaringen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til at det er et nasjonalt mål å legge til rette for økt sjømatproduksjon. Dette innebærer blant annet gjennom planlegging å legge til rette for nye gode oppdrettslokaliteter der det er miljømessig forsvarlig. Både Skårliodden og Durmålsvika er utfra fysiske forhold vurdert som godt egnet for akvakultur. Imidlertid er det ikke tilstrekkelig dokumentasjon i saken til å vurdere hvordan hensynet til viltlevende anadrom laksefisk av nasjonal og regional verdi skal ivaretas ved ulike typer akvakultur.

I forbindelse med behandling av søknaden etter akvakulturloven kan en avklare nærmere hvilken type akvakultur som kan drives ved de aktuelle lokalitetene av hensyn til naturmangfold. Departementet har etter en samlet vurdering kommet fram til at de nye områdene for akvakultur ved Skårliodden og Durmålsvika kan godkjennes. Hvordan hensynet til viltlevende anadrom laksefisk kan ivaretas skal avklares i behandlingen av søknaden etter akvakulturloven. Det skal dokumenteres hvilke tiltak som er nødvendige for å unngå irreversibel skade på viltlevende anadrom laksefisk som har sine vandringsruter og leveområder i Gisundet og Malangen. Det skal i tillatelsen stilles nødvendige krav i forhold til tekniske løsninger og miljøoppfølging.

I følge oversendelsen fra fylkesmannen har kommunestyret i Lenvik kommune ved en inkurie vedtatt kommuneplanbestemmelser datert 26. juni 2015. Det er bestemmelsene datert 25. august 2015 som ivaretar hensyn til risiko og sårbarhet ved at det stilles krav til detaljregulering for A9 Durmålsvika og A10 Ømfjordbotn. Departementet legger til grunn at Lenvik kommunestyre vedtar de oppdaterte planbestemmelsene fra 25. august 2015 og legger disse til grunn, slik det framgår av departementets vedtak nedenfor.

Etter naturmangfoldloven skal prinsippene i loven legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet som berører naturmangfold. Det foreligger et omfattende kunnskap om naturmangfold som er synliggjort og vurdert i saken. Det vises til planbeskrivelsen med konsekvensutredning og uttalelsene fra fylkesmannen, Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet. Forslag til akvakulturlokaliteter ved Skårliodden og Durmålsvika berører naturmangfold av nasjonal og regional verdi knyttet til viltlevende anadrom laksefisk i området. Den samlede negative påvirkningen fra de to lokalitetene innebærer en betydelig risiko for irreversibel skade på nasjonalt viktig naturmangfold. Det knytter seg betydelig usikkerhet til hvilken effekt økt produksjon av oppdrettslaks har på ville anadrome laksebestander i regionen, og føre-var- prinsippet i naturmangfoldloven må derfor vektlegges i beslutningen. Departementets legger til grunn at det i tillatelsen til drift etter akvakulturloven vil bli gjort nødvendige tiltak for å komme fram til best mulig miljøstandard av hensyn til naturmangfold av nasjonal verdi knyttet til viltlevende anadrom laksefisk i området. Dette er i samsvar med Nærings- og fiskeridepartementets uttalelse av 3. juni 2016.

Vedtak

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-16 godkjenner Kommunal- og moderniseringsdepartementet forslag til nye områder for akvakultur A08 Skårliodden og A09 Durmålsvika i kommunedelplanen for kystsonen, som vedtatt av Lenvik kommunestyre den 10. september 2015.

Departementet forutsetter at Lenvik kommunestyre vedtar de oppdaterte planbestemmelsene fra 25. august 2015 og legger disse til grunn for A09 Durmålsvika og A10 Ørnfjordbotn.

Departementets vedtak er endelig og kan ikke påklages.

For kunngjøring av den endelige planen gjelder plan- og bygningslovens § 11-15.

Lenvik kommune er orientert om departementets vedtak ved kopi av dette brevet.

Med hilsen

Jan Tore Sanner

Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Forsvarsdepartementet	Postboks 8126 Dep	0032	OSLO
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Lenvik kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Målselv kommune	Kommunehuset	9321	MOEN
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030	OSLO
Tranøy kommune	Kommunehuset	9304	VANGSVIK
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	TROMSØ

Blom Fiskeoppdrett AS

Mellombels løyve til utslepp for matfiskeoppdrett av laks og aure for Blom Fiskeoppdrett AS på lokaliteten Kjeppvikholmen i Meland kommune

Blom Fiskeoppdrett AS får mellombels løyve til utslepp til luft og vatn for produksjon av 2.340 tonn MTB matfisk av laks og aure på lokaliteten Kjeppvikholmen i Meland kommune. Utsleppsloyvet er gitt i medhald av forureiningslova § 11, jf. § 16.

Løyvet er gjort mellombels for ein periode på 2,5 år, eller for gjennomføring av ein generasjon etter flytting av anlegget til ny lokalisering. Løyvet kan bli forlenga når det kan dokumenterast at lokaliteten har bæreevne for denne produksjonen.

Lokaliteten Kjeppvikholmen er blitt forureina med kopar og Blom Fiskeoppdrett AS må syne at dei gjer endringar i driftsrutinar og/eller utstyr som vil redusere desse utsleppa.

Løyvet med tilhøyrande vilkår er lagt ved dette brevet. Fylkesmannen har regulert dei tilhøva som blir vurdert til å ha dei mest alvorlege miljømessige konsekvensane.

Vi viser til søknad frå Blom Fiskeoppdrett AS av 2. juni 2015 som vart vidaresendt frå Hordaland fylkeskommune den 3. juni 2015, med ettersending av kommunalt vedtak den 31. august 2015. Kommunen har ikkje egne merknader til søknaden, men det kom merknader til søknaden i samband med offentleg ettersyn.

Verksemda søkjer om løyve til flytting av anlegget utan auke i produksjon.

Løyvet erstattar tidlegare vedtak og gjeld på dei vilkåra som følgjer vedlagt. Det er ikkje gyldig før Hordaland fylkeskommune har gitt løyve etter akvakulturlova.

Løyvet gjeld òg for utslepp frå ordinær reingjering av produksjonsutstyr og medisinerer av fisk. Pr dato finst det ikkje egne retningslinjer for dosering av lusemiddel og oppdrettar må kunne rekne med endringar i regelverket. Det er sett vilkår for handtering av fiskeavfall og anna avfall ved anlegget. Løyvet gjeld ikkje for slakting, sløyng og foredling av fisk.

Dersom løyvet ikkje er teke i bruk innan to år, må verksemda melde frå til Fylkesmannen, jf. forureiningslova § 20.

Fylkesmannen vil påpeike at negative miljøpåverknader isolert sett er uønskt. Verksemda pliktar å redusere utsleppa så langt det er mogleg utan urimelege kostnader og pliktar å unngå unødvendig forureining, jf. forureiningslova § 7.

I tillegg til dei krava som følgjer av løyvet, pliktar verksemda å overhalde forureiningslova, produktkontrolllova, og dei forskriftene som er heimla i desse lovene. Enkelte av forskriftene er nemnt i løyvet. Vi viser til www.regelhjelp.no for informasjon om andre reglar som kan vere aktuelle for verksemda.

Fylkesmannen har ikkje sett krav til substitusjon av kjemikalie i løyvet. Krav til substitusjon følgjer direkte av produktkontrolllova § 3a.

Brot på løyvet er straffbart etter forureiningslova §§ 78 og 79. Også brot på krav som følgjer direkte av forureiningslova og produktkontrolllova, og forskrifter fastsett i medhald av desse lovene, er straffbart.

Vurdering

Fylkesmannen har handsama søknaden etter forureiningslova og vurdert han etter naturvern-, friluftsliv-, vilt-, lakse- og innlandsfiskeinteresser, og naturmangfaldlova.

Søknaden gjeld endra arealbruk som følgje av utskifting av anlegg frå stålanlegg til plastringsanlegg samt flytting av anlegget slik at det blir plassert innafør areal som opphavleg var sett av til akvakultur.

Tilhøvet til plan

Anlegget blir liggjande innafør areal som er sett av til akvakultur i kommuneplanen sin arealdel. Meland kommune har ingen merknader til søknaden.

Vilt, laksefisk/innlandsfisk, naturvern og friluftsliv

Denne søknaden gjeld flytting av anlegg utan auke i produksjon. Flyttinga blir vurdert som å ikkje føre til endring i påverknad på bestandar av anadrom fisk.

Det er viktig at verksemda prioriterer effektive tiltak mot lakselus og rømming. Når det gjeld viltinteresser, viser vi til vedlegg 2.

Sjøområdet som resipient

Lokaliteten er plassert i nordre Herdlefjorden (referanse 0261030300-3-C i Vann-Nett) som har god økologisk tilstand. Herdlefjorden er ei forlenging av Byfjorden mot nordvest, og har ein grunn terskel på 15 m ved Herdla. Herdlefjorden har ikkje terskel mot Byfjorden, men Byfjorden har tersklar ved Askøy (120 m) og Fensfjorden (37 m).

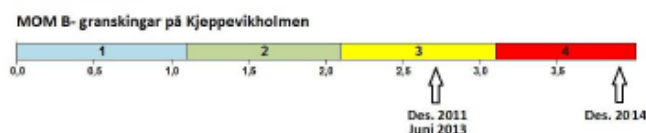
Terskelfjordane vår er særmerkte ved at utskiftinga av djupvatn er svakare enn lenger ute mot kysten i opnare farvatn. Det syner seg att på svakare botnstraum og at lokalitetane har lågare kapasitet for omsetnad av sedimenterande organisk materiale.

Straummålinga på Kjepevikholmen syner at det er svak botnstraum på lokaliteten (3 cm/sek målt med dopplermåler). Straumen på lokaliteten er svært lite retningsstabil, med ein Neumann parameter på 0,05.

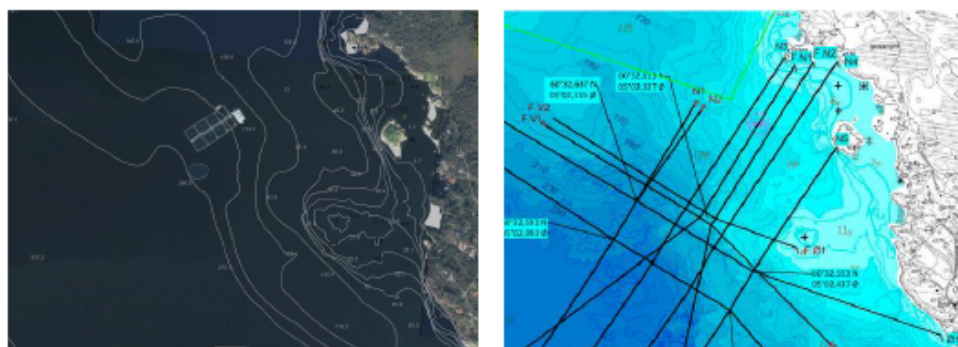
MOM B-granskingane i 2014 og 2015 synte uakseptabel miljøtilstand på lokaliteten, tilstandsklasse 4. Det var fråvær av botngravande fauna i sedimentet under anlegget. Granskinga i desember 2014 ga ei skåre på 3,7 på B1-skjema. 4 månader seinare vart det

gjort ei utvida MOM B-gransking. Denne ga skåren 3,8 på B1-skjema. Vi må her leggje til at vi har korrigert utrekninga for å gjelde dei 10 prøvepunktta som skal vere med i utrekning av skåre på MOM B-granskinga, jf. NS 9410. Det hadde då vore produksjon i anlegget heilt fram til den siste MOM B-granskinga, så det var ikkje å forvente at lokaliteten hadde restituert seg. Det var ikkje funne botngravande fauna i nokon av grabbskota.

Figur 1: Resultat av MOM B-granskingane på Kjeppvikholmen. Siste gransking er frå april 2015 og ga skåre 3,24.

Den utvida MOM B-granskinga synte og at det var høge koparkonsentrasjonar under anlegget, med eit snitt på 215 mg Cu/kg sediment, svarande til tilstandsklasse IV – dårleg. Vi har erfaring frå andre lokalitetar til å konkludere med at slike høge koparkonsentrasjonar under eit anlegg kjem frå koparimpregneringa i notene, og at hyppig hogtrykkspyling av notene fører til at ein større del av denne impregneringa hamnar i sedimentet like under merdane.

Figur 2: Flytting av anlegg og overgang til plastringsanlegg på lokaliteten Kjeppvikholmen i Meland. Eksisterande stålanlegg til vestre, plassering av nytt plastringsanlegg til høgre.

Flytting av anlegget på Kjeppvikholmen vil føre anlegget noko lenger ut i fjorden, ut på djupare vatn og lenger frå land. Søkjar argumenterer for at det vil føre til betre miljøtilstand under merdane. Det er plausibelt å tru at det vil kunne skje, men samstundes er det faktorar som kan føre til motsett resultat. I ein terskelfjord er det svakare straum på større djupner, og sedimentet her vil difor ha dårlegare kapasitet for omsetnad av organisk materiale. Overgang til eit plastringsanlegg som dekker eit større areal kan føre til betre skåre på neste MOM B-gransking. Oppfølging med MOM B granskingar på neste utsett vil gje svar på om denne flyttinga fører til betre miljøtilstand under anlegget.

Utslepp frå anlegget

Det har vore fleire klagar på utslepp frå anlegget. Naboklagar var eit tema på tilsynet 1. oktober 2014. I samband med i offentleg ettersyn av denne søknaden, kom det merknad frå nabo med klage på at det er ein del feittflyt i fjøra. Dette var dokumentert med foto.

I liknande saker tidlegare er Fylkesmannen kjend med at særleg regnbogeaure kan føre til utslepp av feitt, eit resultat av at fisken «gulpar» opp att utfordøyd feitt. Vind og straum fører dette inn til strandsona tett attmed. Blom fiskeoppdrett må lage ein plan for korleis redusere desse utsleppa.

Støy

Busetnaden i området kring lokaliteten Kjeppvikholmen er hovudsakleg fritidsbustader. Avstanden frå flåten til dei næraste fritidsbustadene er kring 450 m. Omsyn til naboar føreset at det er støydempende tiltak på oppdrettsanlegget.

Utslepp av kjemikal

Utsleppsløyvet frå Fylkesmannen blir gjeve for eit produksjonsvolum og miljøverknadene av utslepp av organisk materiale blir følgt opp med MOM – granskingar. I nyare tid har det kome fram at oppdrettsnæringa har hatt ei sterk auke i forbruket av kjemikal knytt til avlusing og notimpregnering. Vi manglar kunnskap om korleis ein del av desse stoffa verkar på miljøet. Vi viser her til forureiningslova § 7 og internkontrollforskrifta § 5 punkt 6. Av desse følgjer det at alle utslepp skal risikovurderast, og mogleg konsekvens av utsleppa skal vurderast og dokumenterast.

På lokaliteten Kjeppvikholmen er det påvist at botnen under anlegget er sterkt forureina av kopar. Det kan vere ein samanheng mellom høge koparverdiar i sedimentet og fråvær av botngravande fauna. Flytting av lokaliteten skal vere for eit langsiktig perspektiv, og det er difor viktig at Blom Fiskeoppdrett AS gjer endringar i bruk at koparimpregnerte nøter og høgtrykksspyling av desse som sikrar lågare utslepp av kopar. Målet må vere å unngå forureining av botnen etter flyttinga.

Naturmangfald

Det er ingen registreringar i *Naturbase* eller *Artskart* som vil kunne kome i konflikt med matfiskanlegget på lokaliteten Kjeppvikholmen.

Kunnskapsgrunnlaget for denne avgjerda er straummålingar og MOM-B- granskingar. Kunnskapen om naturmangfaldet i våre fjordsystem er avgrensa, noko som avspeglar seg i dei databasane vi har til rådvelde. Dette inneber at det kan kome ny kunnskap som kan ha påverknad på seinare avgjerder. Det ligg og i våre vurderingar at etablering av eit matfiskanlegg er eit reversibelt tiltak. Grunnlaget blir vurdert som tilstrekkeleg, jf. naturmangfaldlova § 8.

Vi vurderer det som å vere liten risiko for at påverknad på miljøet skal bli endra til det verre ved å flytte på anlegget på Kjeppvikholmen. Fylkesmannen vurderer tiltaket som å vere tilstrekkeleg dokumentert til at føre-var-prinsippet (naturmangfaldlova § 9) ikkje blir gjeldande.

Den samla belastninga på resipienten Herdlefjorden blir uendra (naturmangfaldlova § 10), då dette tiltaket ikkje skal føre til produksjonsauke.

Dersom det syner seg at det kan bli naudsynt å setje inn tiltak for å hindre eller avgrense skade på naturmangfaldet, skal kostnadene berast av tiltakshavar, jf naturmangfaldlova § 11.

Blom Fiskeoppdrett AS pliktar å ta i bruk miljøforvarlege teknikkar og driftsmetodar (naturmangfaldlova § 12) som er tilgjengelege for næringa i dag (BAT).

Konklusjon

Miljøpåverknaden på lokaliteten Kjeppvikholmen har ikkje vore i samsvar med dei krava som vert stilt til berekraftig bruk av lokalitetar. Ved MOM B-undersøkinga i desember 2014 og april 2015 var det ikkje botngravande dyr i nokre av dei 10 grabbskota. Vi vurderer det slik at den planlagde flyttinga kan gi betre driftstilhøve, men det er ein føresetnad at neste MOM B-undersøking tatt på biomassetoppen syner at det er forsvarleg å ha så såpass stor produksjon på lokaliteten. Løyvet vert difor gjeve mellombels med mogleg forlenging når MOM-undersøkingane syner at det er forsvarleg og at drifta på lokaliteten er innafør bæreevna.

Verksemda skal undersøkje miljøtilstanden på lokaliteten med MOM B- og MOM C-granskningar etter frekvens fastsett av NS 9410 etter revisjon i 2015. Verksemda kan bli pålagt å utføre meir omfattande overvaking, eller delta i dei undersøkingane som Fylkesmannen finn nødvendig for å kartleggje forureiningseffekten anlegget har på resipienten, jf. forureiningslova § 51.

Risikoklasse

Verksemda er plassert i risikoklasse 3. Fylkesmannen har lagt forureiningspotensialet og eigenskapane til resipienten til grunn for val av risikoklasse. Han er gradert frå 1 til 4, der 1 er høgaste risiko. Risikoklassen angir forventta ressursbruk ved tilsyn, jf. forureiningsforskrifta § 39-6. Han har òg innverknad på kor ofte vi vil gjennomføre tilsyn med verksemda og storleiken på gebyret ved tilsyn.

Gebyr for sakshandsaming

Fylkesmannen tar sakshandsamingsgebyr for arbeidet med løyve. Reglane om gebyrinnkrevjing er gjeve i forureiningsforskrifta kapittel 39. Vi har plassert verksemda under gebyrsats 4, jf. forureiningsforskrifta § 39-4 om arbeid med fastsetjing av nye løyve. Verksemda skal betale 21.000 kroner i gebyr for sakshandsaminga. Miljødirektoratet sender faktura.

Verksemda kan klage på vedtaket om gebyrsats til Miljødirektoratet innan 3 veker etter at dette brevet er motteke, jf. forureiningsforskrifta § 41-5. Ei eventuell klage bør vere grunngjeven og skal sendast til Fylkesmannen i Hordaland. Ei eventuell klage fører ikkje automatisk til at vedtaket blir utsett. Verksemda må derfor betale det fastsette gebyret. Om Miljødirektoratet imøtekjem klagen, vil det overskytande beløpet bli refundert.

Erstatningsansvar

Utsleppsløyvet frittek ikkje verksemda for erstatningsansvar for forureiningsskade, jf. § 10 og kap. 8 i forureiningslova.

Klage

Partane i saka eller andre med rettsleg klageinteresse kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet, jf. forvaltningslova. Send klagen til Hordaland fylkeskommune innan tre veker etter at anlegget har fått løyve etter akvakulturlova.

Dersom vedtaket blir påklaga, kan Fylkesmannen eller Miljødirektoratet etter førespurnad vedta at vedtaket ikkje skal gjelde for klagen er endeleg avgjort, jf. forvaltningslova § 42.

Partane i saka har etter forvaltningslova §§ 18 og 19 rett til å sjå saksdokumenta. Fylkesmannen kan på førespurnad gi nærare opplysningar om sakshandsaminga.

Helsing

Ingrid Torsnes
senioringeniør

Tom N. Pedersen
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg: Utsleppsløyvet (vedlegg 1)
 Tiltak for å sikre mot viltskade (vedlegg 2)

Kopi til:

Meland kommune	Postboks 79	5906	Frekhaug
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	Bergen
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL